КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

Кафедра етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник декана з науково-педагогічної та навчальної роботи
_____
«__»_____2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історичні села України: історико-туристичний потенціал

для студентів

галузь знань	**03 Гуманітарні науки**
спеціальність	**032 Історія та археологія**
освітній рівень	**другий (магістерський)**
освітня програма	**Американістика та європейські студії**
вид дисципліни	**вибіркова**

Форма навчання	**Денна**
Навчальний рік	**2021/2022**
Семестр	**3**
Кількість кредитів ECTS	**3**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**Українська**
Форма заключного контролю	**Залік**

Викладач: Гончаров Олександр Петрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробник: Гончаров Олександр Петрович, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри етнології та краєзнавства

ЗАТВЕРДЖЕНО
Зав. кафедри етнології та краєзнавства

_____ (Капелюшний В. П.)

Протокол № 12 від «21» травня 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету
Протокол від «26» серпня 2021 року, № 7

Голова науково-методичної комісії _____ (Терес Н. В.)

ВСТУП

1. Мета дисципліни – формування системного уявлення у студентів про туристичний потенціал України, зокрема, історико-туристичний потенціал історичних сіл, озброєння майбутніх фахівців теоретичними знаннями і практичними навичками, які можуть бути використані у майбутній професійній діяльності.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати* найважливіші факти, події та процеси історичного минулого України та її регіонів, відомості про туристичні ресурси України.
2. *Вміти* критично аналізувати різноманітну інформацію, самостійно підбирати літературу та працювати з джерелами.
3. *Володіти елементарними навичками* джерельної критики, історичного аналізу, встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Взаємозв'язок краєзнавства і туризму, екскурс в історію розвитку та сучасного стану краєзнавчо-туристської діяльності в Україні; історико-географічне та туристичне районування України; розкриття понять «історичне населене місце», «історичне село», «туристичні ресурси», «туристичний потенціал» та ознайомлення з туристичним потенціалом історичних сіл регіонів України, особливостями його для організації туристичної діяльності.

4. Завдання (навчальні цілі): характеристика історії розвитку та сучасного стану краєзнавчо-туристської діяльності в Україні, засвоєння базових понять дисципліни, конкретизація змісту понять «історичне населене місце», «історичне село», «туристичні ресурси», «туристичний потенціал», ознайомлення з туристично-рекреаційним потенціалом регіонів України через призму історичних сіл, особливостями використання цього виду краєзнавчих туристичних ресурсів для організації туристичної діяльності, вироблення навичок роботи з науковою і спеціальною літературою, картами, довідковими виданнями тощо, уміння застосовувати здобуті під час навчання знання на практиці: при написанні магістерських робіт, в подальшій науковій та практичній діяльності.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		**Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання**	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)**	**Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни**
Код	**Результат навчання**			
1.1.	*Знати* сутність базових понять курсу: «історичне населене місце», «історичне село», «туристичні ресурси», «туристичний потенціал» та ін.	Лекція, самостійна робота	Індивідуальне завдання	*10%*
1.2.	*Знати* основні етапи та тенденції історії розвитку міст і сіл України.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота з тем ЗМ 1 (тест)	*10%*
1.3.	*Знати* найважливіші праці з історії	Лекція, семінар, самостійна робота	Контрольна робота з тем	*10%*

	міст і сіл України.		ЗМ 2 (тест)	
1.4.	*Знати* історико-географічне (краєзнавче) та туристичне районування території України.	Лекція, самостійна робота	Індивідуальне завдання	*10%*
1.5.	*Знати* конкретний матеріал про історико-культурні пам'ятки сіл України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування	*20%*
1.6.	*Знати* особливості туристичних ресурсів, атракційні об'єкти туризму сіл України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усне опитування	*20%*
2.1.	*Вміти* аналізувати джерела та праці з історії сіл України.	Лекція, самостійна робота	Залік	*10%*
2.2.	*Вміти* аналізувати історико-туристичний потенціал сіл України.	Лекція, семінар, самостійна робота	Залік	*10%*

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ 1 (тест): РН 1.2. – 10 балів / 6 балів.*

2. Контрольна робота з тем ЗМ 2 (тест): РН 1.3. –10 балів / 6 балів.

3. Індивідуальне завдання 1: РН 1.1. – 10 балів / 6 балів.

4. Індивідуальне завдання 2: РН 1.4. – 10 балів / 6 балів.

5. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.3,1.5. – 20 балів / 12 балів.

6. Оцінювання роботи під час семінарських занять (ЗМ 1): РН 1.6., 2.2. – 20 балів / 12 балів.

7. Залік Р.Н. 2.1., 2.2. – 20 балів / 12 балів.

* Максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю.

- підсумкове оцінювання: залік.

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за модульні контрольні роботи (у формі тестування); бали, отримані за виконання індивідуальних завдань; бали, отримані за роботу на семінарських заняттях), а також бали, які отримані під час заліку.

(Зразки тестових завдань для модульних контрольних робіт, перелік індивідуальних завдань, питання та завдання підсумкової контрольної роботи див. Навчально-методичний комплекс з даної дисципліни).

Зміст курсу поділений на 2 змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції, семінари, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ 1) входять теми 1-5, у змістовий модуль 2 (ЗМ 2) – теми 6-10.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою.

Змістовий модуль 1 **Туристичний потенціал історичних сіл Правобережної та Західної України**			**Змістовий модуль 2** **Туристичний потенціал сіл Лівобережної, Східної та Південної України**			**Залік**
40 залікових балів (максимум)			**40 залікових балів** (максимум)			**20 балів (максимум)**
Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	Самостійна робота (виконання індивідуального завдання)	Семінари	Модульний контроль	
10 (максимум)	**20 (максимум)**	**10 (максимум)**	**10 (максимум)**	**20 (максимум)**	**10 максимум**	

Предметом самостійної роботи студентів є опрацювання ними як окремих тем, так і деяких розділів тем програми курсу. Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється під час семінарських занять,

оцінювання індивідуальних завдань (реферати), модульних контрольних робіт, підсумкової контрольної роботи.

Упродовж семестру оцінюється робота студента ***під час кожного семінару*** (доповідь, доповнення, участь у дискусії). Під час семінару студент має можливість отримати від 1 до 5 балів. Критеріями оцінювання відповіді студента під час семінару є:

- повнота розкриття питання 1 бал;
- логіка викладення 1 бал;
- використання основної і додаткової літератури 1 бал;
- аналітичні міркування 1 бал;
- вміння робити висновки 1 бал.

Виконані індивідуальні завдання (реферати) студент подає викладачеві не пізніше ніж за два тижні до проведення модульного контролю з відповідного Змістового модулю, зокрема, **Індивідуальне завдання 1** (орієнтовно до 15 жовтня) і **Індивідуальне завдання 2** (орієнтовно до 25 листопада).

Критерії оцінки **Індивідуального завдання:**

1. глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція 10-9 балів;
2. обґрунтоване розкриття проблеми 8-7 балів;
3. тема розкрита неповністю, обмежена джерельна база та обґрунтування 6-5 балів;
4. робота переважно компілятивного рівня 4-3 бали;
5. розкритий лише один окремий аспект теми 2-1 бали.

Теми рефератів викладач пропонує студентам на першому семінарському занятті (орієнтовно перша декада вересня).

Після завершення відповідно Змістового модулю 1 і Змістового модулю 2 проводяться ***модульні контрольні роботи*** **(МК),** зокрема, **Контрольна робота ЗМ 1** (остання декада жовтня) **і Контрольна робота ЗМ 2** (перша декада грудня).

МК проводиться у письмовій тестовій формі. Тест містить 20 тестових завдань, правильна відповідь на кожне з яких оцінюється в 0,5 бала. Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за МК – 10 балів.

Залікова робота містить 2 питання. Відповідь на кожне питання оцінюється від 0 до 10 балів. **Критерії оцінювання залікової роботи.**

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми 10 балів;
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу 9 балів;
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу 8 балів;
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки 6-7 балів;
Відповідь фрагментарна, відображені лише окремі аспекти проблеми 4-5 балів;
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі 2-3 балів;
Відповідь містить значні помилки елементарного рівня 1 бал.

Бали, які отримані студентом під час заліку, додаються до балів набраних студентом за результатами семестрового оцінювання (семінари, модульні контрольні роботи, реферати).

Умовою допуску до підсумкової контрольної роботи (заліку) є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 40 балів (*критично-розрахунковий мінімум*). *Рекомендований мінімум* для допуску до заліку – 48 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Семестрова кількість балів	**Залік**	**Підсумкова оцінка**
Мінімум	*48*	*12*	*60*
Максимум	**80**	**20**	**100**

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішних студентів. Студент, який набрав суму балів **не менше** встановленого мінімуму залікових балів (60) має право, за погодженням з викладачем, не виконувати залікову роботу. У випадку, коли студент має бажання збільшити кількість балів (але не більше ніж до 100) він складає залік.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінари	Самостійна робота
ЗМ 1. Туристичний потенціал історичних сіл Правобережної та Західної України				
1.	**Тема 1.** Вступ. Поняття «історичне населене місце», «історичне місто», «історичне село». Місце історичних сіл України в туристичних ресурсах та туристичному потенціалі України.	2		5
2.	**Тема 2.** Історико-туристичний потенціал сіл Київщини.	2	1	5
3.	**Тема 3.** Історико-туристичний потенціал сіл Волині.	2	1	5
4.	**Тема 4.** Історико-культурний потенціал сіл Поділля та Північної Буковини.	2	1	5
5.	**Тема 5.** Історико-туристичний потенціал сіл Галичини та Закарпаття.	2	1	5
6.	*Індивідуальна робота 1*	-	-	5
7.	*Контрольна робота з тем ЗМ 1 (тест)*	-	1	-
	Всього з модуля	**10**	**5**	**30**
ЗМ 2. Туристичний потенціал сіл Лівобережної, Східної та Південної України				
8.	**Тема 6.** Історико-туристичний потенціал сіл Чернігово-Сіверщини.	2	-	5
9.	**Тема 7.** Історико-культурний потенціал сіл Полтавщини.	2	1	5
10.	**Тема 8.** Туристичний потенціал сіл Слобожанського регіону.	2	1	5
11.	**Тема 9.** Туристичний потенціал сіл Півдня України.	2	1	5
12.	**Тема 10.** Історико-туристичний потенціал сіл Криму.	2	1	5
13.	*Індивідуальна робота 2*	-	-	5
14.	*Контрольна робота з тем ЗМ 2 (тест)*	-	1	-
	Всього з модуля	**10**	**5**	**30**
	ВСЬОГО	**20**	**10**	**60**

Загальний обсяг 90 *год.*, в тому числі:
Лекцій – **20** *год.*
Семінари – **10** *год.*
Самостійна робота – **60** *год.*

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

Законодавчі акти

1. Про затвердження Списку історичних населених місць України [Архівовано 28 грудня 2019 у WaybackMachine.] // Постанова № 878 Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001 року.
2. Про затвердження Порядку визнання населеного місця історичним [Архівовано 17 квітня 2021 у WaybackMachine.] // Постанова № 909 Кабінету Міністрів України від 3 липня 2006 року.
3. Список історичних населених місць України (міста і селища міського типу). Список затверджений постановою № 878 Кабінету Міністрів України від 26 липня 2001року. [Електронний ресурс].
4. Бойко В., Гаврилюк О. Замки Тернопілля. Вид. друге, змінене і доп. – Тернопіль, 2010.
5. Визначні пам'ятки Західної України /The Famous Sights of Western Ukraine / Г.Б. Мунін, Х.Й. Рогалєв, О.О. Гаца. (авт. англ. тексту Д.В. Кушнір). – К., 2008.
6. Івченко А. С. Вся Україна. Путівник. – Київ, 2006.
7. Історико-культурні заповідники України: довідкове вид. – К., 2007.
8. Мацюк О. Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. – Львів, 2005.
9. Міста і села України. Черкащина: [іст.-краєзн. нариси]. / упоряд. В. В. Болгов. – К., 2009.
10. Лесик О. В. Замки та монастирі України. – Львів,1993.
11. Петранівський В.Л., Рутинський М.Й. Туристичне краєзнавство: Навчальний посібник / За ред. проф. Ф. Д. Заставного. – Київ, 2006.
12. Роглєв Х. Й., Бошицький Ю. Л., Голубаха І. А., Мунін Г. Б. Легендарні села України. К., 2009.
13. Тернопільщина. Історія міст і сіл: У 3 т. – Тернопіль, 2014.

Додаткові:

1. Барановський О. М., Барановська О. В. Туристичний маршрут «По історичних місцях Чернігівщини» // Туристичні ресурси України. – К., 1996. – С. 106-111.
2. Гурбик А. О. Еволюція соціально-територіальних спільнот в середньовічній Україні (волость, дворище, село, сябринна спілка). – К., 1998.
3. Історія міст і сіл Української РСР: У 26 томах. – К., Інститут історії Академії наук УРСР.
4. Київщинознавство: Посіб. для вчителя / За ред. І. Лікарчука. – К., 2001.
5. Курортні ресурси України. – К., 2002.
6. Мельниченко В. Історія сіл у краєзнавчих дослідженнях (на прикладі Черкащини) // Український селянин. – 2010. – Вип. 12. – С. 31-33.
7. Мунін Г. Б., Зінов'єв Г. О. Карпати. Путівник. – К. 2006.
8. Мунін Г. Б., Зінов'єв Г. О. Правобережна та Західна Україна: Путівник. – К., 2006.
9. Наулко В. Село на нашій Україні: сучасний стан, проблеми, тривоги (етнодемографічний нарис) // Народна творчість та етнографія. – 1992. – № 4.
10. Нераденко Т. Музей поселень-гігантів трипільської культури. Археологія Черкащини: посіб.-довід. – Черкаси, 2011.
11. Пажимський О. Садибні ансамблі подільської Волині. – Самчики-Хмельницький, 1997.
12. Панкова Є. В. Туристичне краєзнавство: навчальний посібник. – Київ, 2003.
13. Панченко П. Сторінки історії України XX ст. (Українське село: Поступ, сподівання, тривоги). – К., 1995.
14. Полтавщина: енциклопедичний довідник. – К., 1992.
15. Рожко В. Православні монастирі Волині і Полісся. – Луцьк, 2000.

16. Слобідська Україна: Короткий історико-краєзнавчий довідник. – К., 1994.
17. Українське село: Проблеми і перспективи. – К., 1991.
18. Чеховський І. Прогулянка Чернівцями та Буковиною. – Чернівці, 2007.
19. Чернігівщина. Енциклопедичний довідник. – К., 1990.
20. Шевченків край. Історико-етнографічне дослідження /гол. ред. Щербатюк В. НАН України. Інститут історії України. – К., 2009.

Інтернет-ресурси

1. Наулко В. І. СЕЛО. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Selo.
2. Замки і храми України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://castles.com.ua/index.html
3. Села, занесені на «чорні дошки» (Голодомор). [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki.
4. Затоплені населенні пункти України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki.
5. Затоплені селища на Дністрі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki.
6. Колишні села України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki.
7. Колишні хутори України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу https://uk.wikipedia.org/wiki.